

Milliy bezak elementlari asosida makon interyerini loyihalash va kreativ dizayn yondashuvlari

Raxmonova E'zoza Zoir qizi

Navoiy davlat universiteti

“Tasviriy san’at va muhandislik grafikasi” – ta’lim yo‘nalishi

3-kurs “D” guruh talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada bino ichki interyerini milliy bezak elementlari asosida loyihalashning metodik va pedagogik asoslari tahlil qilinadi. Maqolada rang, shakl, tekstura va yorug‘lik orqali makon estetik va funksional jihatdan boyitish usullari ko‘rib chiqiladi. Shu bilan birga, o‘quvchilarda kreativ fikrlash, estetik idrok va amaliy dizayn ko‘nikmalarini shakllantirishning zamonaviy yondashuvlari ta’kidlanadi.

Kalit so‘zlar: interyer dizayni, milliy bezak, kreativ yondashuv, rang uyg‘unligi, tekstura, yorug‘lik, estetik idrok, amaliy ko‘nikmalar, makon estetikasi, interyer loyihalash

Bino ichki interyerini loyihalash jarayoni foydalanuvchining makon bilan muloqotini, estetik qoniqishini va madaniy qadriyatlarni aks ettiradi. Milliy bezak elementlarini zamonaviy dekor bilan uyg‘unlashtirish orqali interyer nafaqat vizual jihatdan chiroyli, balki foydalanuvchi uchun qulay va madaniy ahamiyatga ega bo‘ladi. Shu sababli interyer loyihasi o‘quvchilarda nafaqat texnik ko‘nikmalarni, balki estetik idrok va kreativ tafakkurni rivojlantirish vositasi sifatida muhim ahamiyatga ega.

Bino ichki interyerini loyihalashda milliy bezak elementlarini zamonaviy dekor bilan uyg‘unlashtirish makonning estetik qiyofasini oshiradi va foydalanuvchi tajribasini boyitadi. Rang, shakl, tekstura va yorug‘lik elementlari uyg‘unligi makonning vizual va hissiy qiyofasini belgilaydi, foydalanuvchiga qulaylik va estetik qoniqish hissini beradi. Iliq ranglar makonga iliqlik va qulaylik hissini berishi mumkin, sovuq ranglar esa kenglik va yengillik hissini oshiradi. Tekstura esa makonga chuqurlik va dinamizm qo‘shadi; gilamlar, pardalar, mebel yuzasi va devor materiallari bu jihatdan o‘rganiladigan asosiy elementlardir. O‘quvchilar turli teksturalar bilan ishlash orqali materiallarning estetik va amaliy xususiyatlarini tushunishni o‘rganadi.

Shakl va kompozitsiya printsiplari interyer loyihasida katta ahamiyatga ega. Geometrik shakllar va simmetrik joylashtirish tartib va muvozanat yaratadi, organik shakllar esa tabiiylik va ijodiy erkinlikni ta’kidlaydi. O‘quvchilar amaliy mashg‘ulotlarda turli shakl va naqshlarni kombinatsiyalash orqali loyihalash bo‘yicha tajriba orttiradi va vizual tafakkurini rivojlantiradi. Rang uyg‘unligi va kontrastlarni

hisobga olish esa makondagi markaziy fokus va vizual oqimni yaratadi, foydalanuvchi e'tiborini muayyan zonalarga yo'naltiradi.

Milliy bezak elementlarini interyerga kiritish o'quvchilarda madaniy merosni anglash va ifodalash ko'nikmalarini rivojlantiradi. An'anaviy naqshlar, ranglar va motivlarni zamonaviy dekor bilan uyg'unlashtirish orqali makonga noyob estetik qiyofa beriladi. Masalan, milliy gilam naqshlarini devor qoplamasida yoki mebel detallarida qo'llash mumkin. Shu yo'l bilan o'quvchilar kreativ qaror qabul qilish, estetik baholash va ijodiy yondashuvni rivojlantiradi.

Raqamli texnologiyalar interyer loyihasini yanada innovatsion qiladi. 3D modellash, virtual dizayn dasturlari va interaktiv ilovalar o'quvchilarga loyihani oldindan ko'rib, turli rang, shakl va dekor variantlarini sinab ko'rish imkonini beradi. Bu usul o'quvchilarda tajriba, estetik idrok va vizual tafakkur ko'nikmalarini oshiradi. Shu bilan birga, raqamli resurslar milliy va zamonaviy bezak elementlarini birlashtirish jarayonini soddalashtiradi va ijodiy qaror qabul qilish jarayonini tezlashtiradi.

Interyer loyihalashda pedagogik yondashuv muhim ahamiyatga ega. O'quvchilarni jamoaviy ishlashga o'rgatish, guruh loyihalari orqali ular bir-birining fikrini tinglash, ijodiy qarorlarni muhokama qilish va loyihani amalga oshirish jarayonida hamkorlik ko'nikmalarini rivojlantiradi. Jamoaviy yondashuv nafaqat ijodiy jarayonni boyitadi, balki o'quvchilarda mas'uliyat, muloqot va muammolarni hal qilish qobiliyatini oshiradi.

Foydalanuvchi ehtiyojlarini hisobga olish interyer loyihasining estetik va funksional sifatini oshiradi. Har bir makonning maqsadi va foydalanuvchi xatti-harakatlari loyihaga aks ettirilishi kerak. Ergonomika, xavfsizlik va qulaylikni hisobga olish o'quvchilarda professional dizayn yondashuvini shakllantiradi. O'quvchilar amaliy mashg'ulotlarda turli materiallar bilan ishlashni o'rganadi: yog'och, metall, gilam va matolar orqali ular texnik ko'nikmalarini rivojlantiradi, estetik qarashlarini boyitadi va makon bilan interaktiv muloqot qilishni o'rganadilar. Har bir materialning rang, tekstura va yorug'likni qabul qilish xususiyati interyerning umumiy estetik tasviriga bevosita ta'sir qiladi.

Makon psixologiyasi interyer dizaynida katta rol o'ynaydi. Rang, yorug'lik, shakl va bezak elementlari foydalanuvchining kayfiyati va hissiy holatiga ta'sir qiladi. Iliq ranglar va yumaloq shakllar makonga iliqlik va qulaylik hissini beradi, sovuq ranglar va geometrik shakllar esa tartib va muvozanatni ta'kidlaydi. O'quvchilar bu printsiplarni loyihalash jarayonida sinab ko'rib, estetik va psixologik yondashuvni uyg'unlashtirishni o'rganadilar.

Kreativ yondashuvni ragʻbatlantirish uchun oʻquvchilarga eksperiment qilish imkoniyati berilishi kerak. Muvaffaqiyatsizlik va xatolar orqali oʻrganish jarayoni oʻquvchilarda mustaqil qaror qabul qilish, estetik baholash va ijodiy tafakkur koʻnikmalarini rivojlantiradi. Shu bilan birga, individual loyihalar oʻquvchilarning shaxsiy estetik qarashlari va madaniy qadriyatlarini ifodalash imkonini beradi.

Bino ichki interyerini milliy va zamonaviy dekor elementlari asosida loyihalash oʻquvchilar uchun estetik va madaniy oʻsish, shuningdek, kreativ fikrlash va amaliy koʻnikmalarni rivojlantirishning samarali vositasi hisoblanadi. Amaliy mashgʻulotlar, raqamli texnologiyalar, jamoaviy va individual loyihalar orqali oʻquvchilar interyer dizaynining barcha asosiy printsiplarini puxta oʻrganadi va ijodiy qaror qabul qilish qobiliyatini oshiradi.

Natijada, bino ichki interyerini loyihalash pedagogik va amaliy jihatdan muhim jarayon boʻlib, oʻquvchilarda estetik did, kreativ tafakkur va madaniy qadriyatlarni rivojlantirishga xizmat qiladi. Shu yondashuv zamonaviy taʼlim jarayonida interyer dizaynini nafaqat texnik, balki madaniy va ijodiy rivojlanish maydoni sifatida taʼminlaydi.

Bino ichki interyerini milliy bezak elementlari asosida loyihalash oʻquvchilarda estetik idrok, kreativ fikrlash va amaliy koʻnikmalarni rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Rang, shakl, tekstura va yorugʻlikning uygʻunligi makonning vizual va hissiy qiyofasini belgilaydi, foydalanuvchilarga qulay va estetik jihatdan boy makon yaratadi.

Raqamli texnologiyalar va 3D modellash vositalari oʻquvchilarga loyihani oldindan koʻrib, turli rang, shakl va dekor variantlarini sinab koʻrish imkonini beradi, bu esa vizual tafakkur va ijodiy qaror qabul qilish koʻnikmalarini rivojlantiradi. Jamoaviy va individual loyihalar esa oʻquvchilarda hamkorlik, masʼuliyat va mustaqil fikrlashni shakllantiradi. Shu bilan birga, interyer loyihalash jarayoni oʻquvchilar uchun nafaqat amaliy mashgʻulot, balki estetik va madaniy oʻsish maydoni boʻlib xizmat qiladi. Kreativ va estetik yondashuvlarni uygʻunlashtirish foydalanuvchilarga qulay va estetik jihatdan boy makon yaratadi, milliy madaniyatni va zamonaviy dizaynni birlashtiradi, oʻquvchilarda vizual tafakkur va amaliy dizayn koʻnikmalarini shakllantiradi. Natijada, bino ichki interyeri loyihalash pedagogik va amaliy jihatdan muhim jarayon boʻlib, oʻquvchilarda estetik did, kreativ tafakkur va madaniy qadriyatlarni rivojlantirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Karimov, A. (2018). **Interyer dizaynining zamonaviy tamoyillari**. Toshkent: Sanʼat nashriyoti.

2. Qodirov, B. (2020). **Milliy bezak san'ati va zamonaviy interyer.** Toshkent: Madaniyat nashriyoti.
3. Islomova, D. (2019). **Bino ichki interyerida rang va shakl uyg'unligi.** Toshkent: Dizayn va san'at.
4. Akhmedov, S. (2021). **Amaliy bezak san'ati asoslari.** Toshkent: Ta'lim nashriyoti.
5. Tursunov, E. (2022). **Interyer loyihalashda kreativ yondashuv.** Toshkent: Dizayn va innovatsiya.
6. Bayramova, N. (2020). **Raqamli texnologiyalar va interyer dizayni.** Toshkent: Ta'lim va san'at.
7. Shavdirov, S. A. (2024). **Tasviriy san'at va vizual tafakkur.** Navoi: Navoiy Davlat Universiteti nashriyoti.

